

Jaarplan 2022 HCA-TSE

Oktober 2021

Deze voorzet voor het Jaarplan 2022 is opgesteld als vergaderstuk van het Topteamoverleg van 9 september a.s. met de vraag om de grote lijnen voor HCA van 2022 te schetsen. Deze voorzet is i.v.m. vakanties nog niet afgestemd met het brede HCA-team. De vergaderingen voor het opstellen van het Jaarplan HCA-TSE staan gepland op 20 september en 7 oktober. Deze voorzet zal daar dan ook worden besproken en specifiek uitgewerkt voor de TKI's en doorsnijdende programma's.

Actuele ontwikkelingen

- Coronacrisis, oplopende krapte op de arbeidsmarkt waar precies een jaar geleden er sprake was van oplopende werkloosheid (nu: <https://nos.nl/artikel/2387727-overal-personeel-gezocht-tekort-aan-mensen-is-de-nieuwe-crisis-versus-in-2020>: <https://nos.nl/artikel/2350123-zelfs-bij-grote-werkloosheid-veel-werk-voor-tec:hnici-en-verpleegkundigen.html>); het laat de onvoorspelbaarheid zien van de arbeidsmarkt
- Doelen Klimaatakkoord blijven van kracht; wat de druk op de arbeidsmarkt gaat vergroten
- Green deal EU: investeringen in regio's, Noord Nederland Hydrogeen Valley bijv (https://ec.europa.eu/regional_policy/nl/newsroom/news/2020/01/14-01-2020-financing-the-green-transition-the-european-green-deal-investment-plan-and-just-transition-mechanism; "Zo zal er bijvoorbeeld steun beschikbaar zijn om werknemers te helpen hun vaardigheden en competenties te ontwikkelen voor de arbeidsmarkt van de toekomst."); in de regio Noord-Nederland geven de partijen aan dat er voldoende middelen zijn maar zijn zij vooral op zoek naar een stevige gedeelde agenda (op dit moment werkt de regio aan een Manifest Human Capital in de Energietransitie (werktitel))
- Groeifonds: aanvraag is toegekend, er staat een stevige investering op stapel voor human capital (50 mln over 8 jaar)
- RES-en: NPRES heeft Ecorys ingehuurd om een verkenning te doen naar welke rol en met welke agenda de RES-en de human capital uitdagingen in hun regio zouden moeten/kunnen oppakken
- De toegekende aanvragen van de regeling MOOI laat zien dat er nog weinig verbindingen worden gemaakt met learning communities (voorlopige analyse Dialogic laat dit zien), industrie maakt de meeste verbindingen
- Digitalisering wordt gezien als mogelijke oplossing voor tekorten aan arbeidscapaciteit
- Digitalisering werkt door in alle beroepen relevant voor het klimaatakkoord, ontwikkeling van digitale skills hebben prioriteit bij bedrijven (omscholing), krijgen langzamerhand meer aandacht in het onderwijs
- Een aantal vooraanmeldingen van de nieuwe ronde van het Groeifonds focussen zich op human capital, zoals het groeifondsvoorstel 'opschalen Publiek Private Samenwerking in het beroepsonderwijs' waar het ministerie van EZK samen met Katapult aan schrijft, topsectoren gaan hierop aansluiten

Conclusies:

- Human capital vraagstuk verandert niet wezenlijk maar wel in urgentie omdat de druk op de tekortberoepen in hevigheid is toegenomen (lijkt groter dan voor de coronacrisis)
- De boodschap 'Energietransitie vraagt om meer mensen, veelal met veranderde en nieuwe competenties' wordt belangrijker (blijkt ook uit media-uitingen gedaan o.a. door de installatiesector en de netbeheerders)

Ambities

Het jaarplan 2022 zal het vergezicht van de HCA-TSE en de verbinding met de Roadmap HC schetsen. De doelen van de Roadmap HC en de HCA-TSE veranderen niet. 2022 is een continuering van de ingeslagen weg. Het jaarplan 2022 HCA-TSE wordt afgestemd met het jaarplan 2022 van de Roadmap HC.

Missie en Visie

Zie hiervoor het Jaarplan 2020:

"De Human Capital Agenda (HCA-TSE) van de Topsector heeft tot doel bij te dragen aan oplossingen voor de kwantitatieve en kwalitatieve knelpunten op de arbeidsmarkt. Voldoende beschikbaarheid van goed gekwalificeerde mensen op de arbeidsmarkt is immers een belangrijke randvoorwaarde voor het oplossen van de klimaat- en energievraagstukken van dit momenten daarom ook een belangrijk thema binnen het Klimaatakkoord. De HCA-TSE ziet het als haar missie in deze context de sector te helpen anticiperen op vernieuwingen. Dit doet de TSE door onderzoek en innovatie te verbinden aan leren en ontwikkelen door studenten, docenten en professionals. Om aan deze missie inhoud te geven vervult de HCA-TSE een verscheidenheid aan rollen: agenderen van urgenties, initiëren van nieuwe ontwikkelingen, verbinden van initiatieven, genereren en uitwisselen van kennis, ondersteunen van partners bij de realisatie van hun ambities."

Programmalijnen

In de Jaarplannen van 2020 en 2021 onderscheidde we vier programmalijnen:

1. Ontwikkelen proposities LC's en Fieldlabs
2. Opzet, ontwikkeling en uitvoering 'leren en verbeteren'

3. Innovatieve tools en instrumenten
4. Werken in netwerken

De activiteiten in de HCA-TSE zijn te karakteriseren als ‘breed’ of meer ‘programmagericht’.

HCA-TSE-brede initiatieven, gestart in 2020 in 2021, zijn:

- Digital learning: hoe kennis op te vangen en te circuleren en te gebruiken in onderzoek en innovatie tbv human capital (ECBO, 2020) als vervolg op opdracht Digitale Leeromgeving van Universiteit Twente (2019)
- Volgstelsel: onderzoek effectieve, efficiënte en kwalitatieve koppeling innovatie en human capital (2020)
- Afgerond in 2021: Transitiepaden op de arbeidsmarkt: vervolg experiment CenterData (2020) afgerond voor de zomer en onderdeel van het voorstel Groen herstel
- Webinarserie Groen herstel (2 webinars aangeboden, nog 3 op de planning in 2021)
- Learning Community aanpak voor systeemintegratie (4 pilots) (vanuit programma Systeemintegratie) (2020)
- Vervolgopdrachten Webbers (TKI Urban Energy) (2021)
- Podcastserie Webbers (TKI Urban Energy) (2021)
- Verkenning Waterstof (TKI Nieuw Gas) (2021)
- Open learning resource Biobased Economy (WUR) (2020)
- Kustcoalitie Wind op Zee (bureau ECHT) (2021)

Binnen de Roadmap HC is met de topsectoren het meerjarige onderzoeksprogramma naar Learning Communities (NWO KIC) opgestart langs de lijnen van het instrumentarium NWO-KIC:

- Missielijn: themacall ‘Learning communities als innovatieversneller’ is gepubliceerd (een samenwerking tussen KIA’s E&D en G&Z en de topsector ICT), momenteel verkennen de KIA’s E&D en G&Z of hier vervolg aan kan worden gegeven middels een top-up programma
- Strategielijn: de aanvraag voor deze lijn is teruggetrokken door TNO, de criteria voor deze lijn zijn niet haalbaar voor het type onderzoek
- Praktijklijn: in samenwerking met Regieorgaan SIA is op succesvolle wijze het nationaal onderzoeksnetwerk LC opgezet
- Vraaglijn: vanuit bedrijven gedreven, is nog niet verkend

HCA-TSE-specifieke activiteiten (missiegericht, doorsnijdende thema’s) zijn samen met de HCA-brede activiteiten in onderstaande tabel opgenomen (voor 2022 is een aantal voorzetten gedaan, maar nog niet volledig uitgewerkt ivm nog te voeren gesprekken binnen team HCA-TSE).

De activiteiten dragen bij aan drie hoofdprioriteiten van de HCA-TSE:

1. Het creëren van maatschappelijke impact met innovatie door aanjagen van Learning communities; met de verkenning van Qeam uit 2018 ‘Learning communities voor MMIP’s: een schakel voor versnelling en opschaling’ is de eerste stap gezet om het missiegedreven innovatiebeleid meer te koppelen met de praktijk¹. Het doel is om hiermee *meer impact te realiseren* en bij te dragen aan de opbouw van de cognitieve skillsbasis in regio’s waardoor een vruchtbare bodem ontstaat voor opschaling en dus economische groei. Ieder programma van de TSE draagt bij aan het aanjagen van Learning Communities. Deze prioriteit is in lijn met de eerste programmalijn van de Roadmap HC.
2. Het terugbrengen van de tekorten op de arbeidsmarkt door het doen van arbeidsmarktonderzoek; onder leiding van de Topsector ICT brengen de topsectoren jaarlijks de monitor ‘Arbeidsmarktonderzoek ICT met topsectoren’ uit². Digitalisering raakt de agenda van iedere topsector. Voor dit onderzoek, uitgevoerd door CentERdata, is een instrument ontwikkeld waarmee transitiepaden op de arbeidsmarkt inzichtelijk kunnen worden gemaakt. Dit is de aanleiding geweest om te investeren in de doorontwikkeling van dit instrument om transitiepaden naar beroepen relevant voor het Klimaatpakket inzichtelijk te maken ter ondersteuning van werk-naar-werk om bij te dragen aan het oplossen van *de tekorten op de arbeidsmarkt*³. Programma’s gericht op jongeren (Energietalenten en Process Technology Talent Program), verkenning naar positie vrouwen in de Energietransitie⁴ en Transparantie beroepen in de energietransitie⁵ dragen hier ook aan bij.

¹ <https://www.topsectorenergie.nl/nieuws/we-moeten-learning-communities-meer-aanzien-geven>

² <https://dutchitchannel.nl/682079/arbeidsmarktonderzoek-ict-leven-lang-ontwikkelen-meer-digitale-vaardigheden.html>

³ CentERdata, *Instrument Transitiepaden Arbeidsmarkt Klimaatpakket*; eindrapport, 12 juni 2021 & Berenschot, *Eindrapportage Pilot Instrument Transitiepaden Arbeidsmarkt Klimaatpakket*, juli 2021.

⁴ T.b.v. van conferentie op 22 oktober 2021 voor meer instroom techniekonderwijs georganiseerd door topsectoren o.l.v. de Topsector HTSM. Zie ook: <https://www.techniecpact.nl/artikel/lichte-toename-van-het-aantal-vrouwen-op-de-technische-arbeidsmarkt-instroom-onderwijs-dalende>

⁵ Pilot start in oktober 2021.

3. Het versnellen van innovaties voor de energietransitie door het ontwikkelen van kennis en instrumenten. De complexiteit van de energieopgave vertaalt zich ook naar de human capital opgave. De onzekerheid, snelheid of juist de traagheid (binnen maatschappelijke processen) doen een groot beroep op het leervermogen (in het werk, in de opleiding). Voor de TSE is het leervermogen in snelheid en kwaliteit een essentiële voorwaarde om de missies te realiseren. Hier is *kennis voor nodig*. Naast het onderzoeksprogramma met NWO en de koppeling van calls uit NWO-KIC met LCs, werkt de TSE aan de ontwikkeling van diverse aanpakken en kennis zoals digital learning (ECBO onderzoek, Open Learning Resources van BBE, Webbers, koppeling MOOI en NWO-KIC-calls aan LCs, leervermogen LCs van TSE in samenwerking met landelijk netwerk LC, etc).

Programma	Activiteiten in 2020	Activiteiten in 2021	Activiteiten in 2022
BBE	<ul style="list-style-type: none"> - Landelijke learning communities (opdracht 2019) - Kennis op maat (programma van 3 jaar voor de ontwikkeling van een Open Learning Resource (OLR)) - Open learning resources (opdracht 2020) 	<ul style="list-style-type: none"> - Instrument OLR verder ontwikkelen en het gebruik ervan in onderwijs en (MKB)bedrijven verkennen; al doende en door inzet communicatie kennis delen in de praktijk (is in uitvoering) 	<ul style="list-style-type: none"> - Visualisering van het belang van biobrandstoffen in de C-vastlegging in de hele keten van grondstof tot product door het maken van infographic + animatie + kennisclip over C-vastlegging in de keten, aangevuld met concrete casussen. Waar in de keten en voor wie krijgt C-vastlegging een (financiële) waarde? - Minimaal twee bijeenkomsten van de Learning Community Hernieuwbare Biobrandstoffen (hoeder en aanjager van het OLR gebruik) gedurende de looptijd van het project. - Verkenning aansluiten mbo-instellingen bij opschalen productie hernieuwbare brandstoffen, specifiek rond de havengebieden, in eerste instantie in omgeving Rotterdam - Communicatie over (tussen)resultaten via de website en e-news van Platform Duurzame Biobrandstoffen en andere partners in het project
Digitalisering	<ul style="list-style-type: none"> - Arbeidsmarktonderzoek ICT met topsectoren (2020) - Bijgedragen aan human capital hoofdstuk AI Coalition - Tech in a Day: workshop LC 	<ul style="list-style-type: none"> - Samen met TS ICT verkenning doen naar digitale skillsontwikkeling in LCs (Impuls scholing/educatie Energie & Duurzaamheid uit de HCA-agenda van de TS ICT) (wordt in oktober gestart) - Arbeidsmarktonderzoek ICT met topsectoren (2021) (wordt in oktober afgerond) 	<ul style="list-style-type: none"> - Betrouwbare invulling HCA/Digitalisering inrichten middels reservering budget voor inhuur specialist - Bestendigen TS ICT relatie op gebied van AI (reeds gestart) maar ook op gebied van Cybersecurity en architectuur - Ondersteunen LC's
Industrie	<ul style="list-style-type: none"> - Talenten programma organisatie - Courseware ontwikkeling - Dialoog vormen over energietransitie: serious game sessions - Opstart van Onderzoek Learning communities warmte-integratie - Onderzoeken van mogelijkheid om project te initiëren met industrie en kennisinstellingen voor NWO learning community call - Bijgedragen aan het LEVE-lectorenplatform en een MBO-initiatief rond waterstof - Hydrohub is gelanceerd 	<ul style="list-style-type: none"> - Hogescholen verbinden aan LCs en regelingen zoals MOOI en TKI-toeslag bijv (afgerond) - Doorontwikkeling van de lopende LCs (TKi en Domein Applied science, 1 LC per MMIP) (is in uitvoering) - HCA-activiteiten met AI Coalition (is in uitvoering met o.a. awareness modules AI) - Alternatieve manieren van leren (is gecombineerd met tools en instrumenten, is nog in behandeling bij RVO) 	<ul style="list-style-type: none"> - Ondersteuning Learning Communities - Nieuwe MOOI aan laten sluiten bij bestaande LC's - Instroom onderzoek process technology ism DAS - Inventarisatie T-profiel aanpak voor energie professionals - Onderzoek stand van zaken rond digital twinning en training tbv security - Advies talentenprogramma PTPP[1] <p>Opdrachten:</p>

Programma	Activiteiten in 2020	Activiteiten in 2021	Activiteiten in 2022
	<ul style="list-style-type: none"> - Verkenning naar LCs rondom waterstof specifieke onderwerpen is gestart en vertraagd door COVID 		<ul style="list-style-type: none"> - Inventarisatie digitalisatie skills en green skills binnen procestechnologie onderwijsaanbod - Tbv netwerken/LC's webbers: netwerkskills pilot met online aanbod en mogelijkheid tot certificering
Systeemintegratie	<ul style="list-style-type: none"> - Verkenning en identificatie vier LCs 	<ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkeling vier learning communities (is in uitvoering) - Programmaontwikkeling human capital voor systeemintegratie (is in uitvoering) 	<ul style="list-style-type: none"> - Ondersteuning bij verdere ontwikkeling 4 LC 's - Systeemintegratie op basis van plannen uit 2021 - Verdere samenwerking met LEVE lectorenplatform
Urban Energy	<ul style="list-style-type: none"> - Afronden van opdracht: 'Webbers veranderen het leren van "De Grote Verbouwing" (mei, 2020)'. Uitgevoerd als vervolg op opdracht over Experimenten Wijkaanpak (2019) - Samenwerking met het lectorenplatform Urban Energy - Matchmaking tussen innovatieve consortia en learning communities onderwijsinstellingen - Skills ontwikkeling bij innovatieve partijen samen met Uptempo. Workshops over o.a. lerend vermogen. - Ondersteuning van lopende initiatieven: Learning communities Aardgasvrije wijken, Wijkkompas, Instituut voor Brilljante Mislukkingen, basiscertificaat Aardgasvrij Bouwen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren project 'Sweetspots als vertrekpunt voor een leren, innoverend en pionierend ecosysteem' in samenwerking met Uptempo. Vervolgproject na opdracht over Webbers (2020). Resultaat: Pionieren en inventariseren van drie wijkaanpakken met PPS-en. Doel: om landelijke, opschaalbare aanpak te ontwikkelen. (is in uitvoering) - Verdere samenwerking met het lectorenplatform Urban Energy (is in uitvoering) - Matchmaking van innovatieve consortia en onderwijsinstellingen (is afgerond) - Skills ontwikkeling bij innovatieve partijen samen met Uptempo. Workshops over o.a. lerend vermogen. - Verdere ondersteuning van lopende initiatieven en LCs (is in uitvoering) 	<ul style="list-style-type: none"> - Verder gaan met het uitbreiden en ondersteunen van de Webber-community (energietransitieprofessionals die multidisciplinaire samenwerkingen leiden). - Eigen onderzoek doen (en mogelijk aangevuld voor opdracht) naar de huidige kennis op het gebied van: 1) de tekortkoming aan personeel voor de energietransitie (langs de MMIP's van TKI UE) en 2) de belangrijkste randvoorwaarden voor het versnellen van het opleiden van geschoold personeel voor deze MMIP's. - Voor de (mogelijk) nieuwe subsidieregelingen: verder gaan met het matchmaken van consortia voor innovatieprojecten met learning communities, onderwijsinstellingen, traineeshipprogramma's en andere initiatieven. - Verdere kennismakingen met belangrijke learning communities voor de energietransitie in de gebouwde omgeving. - Het ondersteunen van het Lectoratenplatform Urban Energy terwijl ze nieuwe financiering zoeken (doormiddel van proefs-of-support, e.d.).
Wind op zee	<ul style="list-style-type: none"> - Verkenning LCs (2019) - Agenda LCs/kustcoalitie (2020) 	<ul style="list-style-type: none"> - Voorbereidingsstappen 'kustcoalitie' (is in uitvoering) - Uitvoering van agenda opgesteld op basis van ECHT-rapport (is in uitvoering) 	<ul style="list-style-type: none"> - Vergroten sense of urgency van bedrijven in de offshore windsector om zich actiever op te stellen richting onderwijsinstellingen (vooral HBO en MBO) - MBO en vooral hogescholen verder te stimuleren om in onderlinge samenwerking en afstemming op offshore wind gerichte curricula te ontwikkelen - Ondersteuning van vorming van Centres of Expertise in meerdere regio's - Matchmaking tussen onderwijsinstellingen en bedrijven

Programma	Activiteiten in 2020	Activiteiten in 2021	Activiteiten in 2022
Waterstof	-	<ul style="list-style-type: none"> - Inventarisatie iov TKI Nieuw Gas - Opdracht Berenschot analyse ter onderbouwing voorstel HCA Groenvermogen - Mogelijk opstellen voorstel HCA Groenvermogen 2022-2023 (investering 5 mln en toekenning 45 mln) 	<ul style="list-style-type: none"> - HCA Groenvermogen NL - Hoe te verbinden met HCA-TSE agenda?
Breed	<ul style="list-style-type: none"> - Digital learning - Volgstelsysteem - Transitiepaden Arbeidsmarkt 	<ul style="list-style-type: none"> - Serie webinars pps-en in beroepsonderwijs voor E&D (aanjagen, faciliteren) (is in uitvoering) - Ontwikkeling/ontsluiting tools/instrumenten door onderzoeksnetwerk tbv netwerk LCs van de TSE/ Versterking leervermogen learning communities van de topsector energie (is in behandeling bij RVO, Dialogic, KPMG en Birch) - Werken aan (chronische) tekortberoepen (follow-up geven aan <u>Instroom elektrotechnische opleidingen</u>) (start verwacht in oktober) 	<ul style="list-style-type: none"> - Vervolg gegeven aan 'transparantie beroepen in de energietransitie' - Vervolg geven aan 'prototype tool transitiepaden arbeidsmarkt Klimaatakkoord' - Vervolg digital Learning - Vervolg leervermogen learning communities van de topsector energie - Verkenning naar ondersteunende communicatiestrategie voor learning communities

Deelname aan landelijke overleggen in 2021

- Regieraad SEECE, hogeschool Arnhem Nijmegen
- Skillsplatform, ministerie OCW
- Uitvoeringsstructuur Arbeidsmarkt & Scholing, Klimaatakkoord
- Marktsegment Energietransitie, Circulariteit en Klimaatadaptatie, SBB
- Lectorenplatforms Urban Energy, Energievoorziening in Evenwicht en BBE
- Landelijk Platform Waterstof beroepsonderwijs (mbo en hbo)
- Energietalenten (voorheen CETT), energiesector
- Proces Technology Talent Program, ISPT
- De Uitdaging (hogescholen, roc's, energiesector, technische installatiebranche)
- Kennisnetwerk BBE (hogescholen, WUR)
- Mensen maken de transitie

Communicatie

Conferenties (hca-gerelateerd) in 2021

- Energy Outlook Conferentie
- Management conferentie Hanzehogeschool Groningen
- Systeemintegratie (Dutch Power)

Communicatie in 2022

- Jaarlijkse Energy Outlook Conferentie, waarbij zowel in de aanloop als na afloop de inhoud en voorbeelden campagnematig worden uitgevent.
- Inzichtelijk maken rol en potentie 'Human Capital' binnen Topsector Energie -projecten en -ontwikkelingen. Middels artikelen en/of als onderdeel van een nieuwe campagne-aanpak (zie onderste bullet)
- Serie artikelen om zicht te geven op de ontwikkeling van publiek-private samenwerkingen die werken aan een learning community aanpak binnen hun samenwerking (1 à 2 artikelen per programma)
- Versterken en vergroten online aanwezigheid: via de eigen website en in de online omgevingen die we hosten (De Uitdaging) en/of bij aangesloten zijn (www.humancapitaltopsectoren.nl)
- Vasthouden harmonisatie communicatie HCA-TSE en Roadmap HC, o.a. door reguliere afstemming met communicatieadviseur Roadmap HC en waar mogelijk in de samenwerking in producten en verhalen